

МІНІСТЕРСТВО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ І ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ
(Мінекономрозвитку України)

НАКАЗ

01.02.2016

№ 135

Київ

**Про утворення функціональної підсистеми запобігання
надзвичайним ситуаціям і ліквідації їх наслідків
в організаціях і на об'єктах галузей промисловості
єдиної державної системи цивільного захисту**

Відповідно до статті 9 Кодексу цивільного захисту України, постанов Кабінету Міністрів України від 09.01.2014 № 11 “Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту” та від 11.03.2015 № 101 “Про затвердження типових положень про функціональну і територіальну підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту”, а також з метою забезпечення реалізації державної політики у сфері цивільного захисту, захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій у мирний час та в особливий період, забезпечення готовності підпорядкованих Міністерству економічного розвитку і торгівлі України сил і засобів до дій, спрямованих на запобігання і реагування на надзвичайні ситуації,

НАКАЗУЮ:

1. Утворити функціональну підсистему запобігання надзвичайним ситуаціям і ліквідації їх наслідків в організаціях і на об'єктах галузей промисловості єдиної державної системи цивільного захисту.

2. Затвердити Положення про функціональну підсистему запобігання надзвичайним ситуаціям і ліквідації їх наслідків в організаціях і на об'єктах галузей промисловості єдиної державної системи цивільного захисту, що додається.

3. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

**Міністр економічного
розвитку і торгівлі України**

54

Айварас АБРОМАВИЧУС

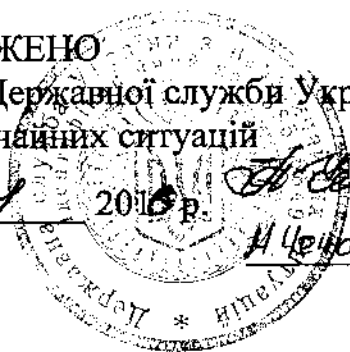

ПОГОДЖЕНО
Голова Державної служби України
з надзвичайних ситуацій

25.01

2016 р.

И Цецоткін
И Цецоткін

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України

01.02.2016 № 135

ПОЛОЖЕННЯ
про функціональну підсистему запобігання
надзвичайним ситуаціям і ліквідації їх наслідків
в організаціях і на об'єктах галузей промисловості
єдиної державної системи цивільного захисту

1. Це Положення визначає основи створення функціональної підсистеми запобігання надзвичайним ситуаціям і ліквідації їх наслідків в організаціях і на об'єктах галузей промисловості єдиної державної системи цивільного захисту (далі – функціональна підсистема), її склад, завдання та рівні.

2. У цьому Положенні термін “функціональна підсистема” вживається у значенні складової частини єдиної державної системи цивільного захисту, до якої входять органи управління та підпорядковані їм сили цивільного захисту, суб'єкти господарювання, що виконують завдання цивільного захисту.

Інші терміни вживаються у значенні, наведеному в Кодексі цивільного захисту України та Положенні про єдину державну систему цивільного захисту, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 09.01.2014 № 11.

3. Метою створення функціональної підсистеми є захист населення і територій від надзвичайних ситуацій у мирний час та в особливий період, зменшення матеріальних витрат у разі їх виникнення на підприємствах, в установах, організаціях та суб'єктах господарювання, що належать до сфери управління Мінекономрозвитку (далі – підприємства).

4. Завданнями функціональної підсистеми є:

- 1) здійснення заходів цивільного захисту на підприємствах;
- 2) забезпечення готовності підпорядкованих сил і засобів до дій, спрямованих на запобігання виникненню та реагування на надзвичайні ситуації, здійснення заходів щодо запобігання виникненню надзвичайних ситуацій або небезпечних подій на підприємствах;

3) організація та проведення моніторингу та прогнозування виникнення надзвичайних ситуацій та їх розвитку, визначення ризиків виникнення надзвичайних ситуацій на підприємствах;

4) своєчасне та достовірне інформування заінтересованих органів виконавчої влади і населення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій на підприємствах;

5) проведення рятувальних та інших невідкладних робіт з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій;

6) забезпечення планування заходів цивільного захисту;

7) проведення навчань (тренувань) з підготовки органів управління функціональної підсистеми та підпорядкованих їм сил цивільного захисту, які здійснюються згідно з планом основних заходів цивільного захисту Мінекономрозвитку на відповідний рік;

8) розроблення та здійснення заходів, спрямованих на забезпечення сталого функціонування національної економіки в особливий період, зокрема підприємств;

9) навчання працівників підприємств щодо поведінки та дій у разі виникнення надзвичайної ситуації;

10) здійснення заходів щодо укриття працівників підприємств у захисних спорудах цивільного захисту;

11) розроблення та забезпечення виконання галузевих програм і планів з питань цивільного захисту;

12) створення, раціональне збереження та використання резерву матеріальних ресурсів, необхідних для запобігання і реагування на надзвичайні ситуації;

13) інші завдання, визначені законодавством.

5. Безпосереднє керівництво функціональною підсистемою здійснюється Міністром економічного розвитку і торгівлі України.

6. До складу функціональної підсистеми входять органи управління та

підпорядковані їм сили цивільного захисту, а також підприємства, що виконують завдання цивільного захисту.

7. Постійно діючими органами управління функціональної підсистеми є:
на державному рівні – Мінекономрозвитку (відділ мобілізаційної роботи та цивільного захисту Мінекономрозвитку);

на об'єктовому рівні – керівні органи підприємств, спеціально призначені посадові особи з питань цивільного захисту та/або відповідні структурні підрозділи підприємств (у разі їх утворення).

8. З метою забезпечення управління, координації дій органів управління та підпорядкованих їм сил цивільного захисту функціональної підсистеми, здійснення цілодобового чергування і забезпечення збору, оброблення, узагальнення та аналізу інформації про стан функціонують:

на державному рівні – відповідальні чергові відділу мобілізаційної роботи та цивільного захисту Мінекономрозвитку;

на об'єктовому рівні – чергові (диспетчерські) служби підприємств (у разі їх утворення).

9. Для управління функціональною підсистемою використовуються телекомунікаційні мережі загального користування і спеціального призначення, а також державна система урядового зв'язку.

10. До складу сил цивільного захисту функціональної підсистеми належать:

спеціалізовані професійні аварійно-рятувальні служби;

об'єктові аварійно-рятувальні служби;

об'єктові формування цивільного захисту;

галузеві та об'єктові спеціалізовані служби цивільного захисту;

державні пожежно-рятувальні підрозділи (частини), що забезпечують відомчу пожежну охорону;

добровільні формування цивільного захисту;

підприємства, установи, організації, які виконують завдання цивільного захисту.

11. Функціональна підсистема залежно від масштабів і особливостей надзвичайної ситуації, що прогнозується або виникла, функціонує в режимах:

- повсякденного функціонування;
- підвищеної готовності;
- надзвичайної ситуації;
- надзвичайного стану.

12. Режими діяльності функціональної підсистеми встановлюються відповідно до статей 11–15 Кодексу цивільного захисту України, заходи з їх реалізації визначаються відповідно до Положення про єдину державну систему цивільного захисту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 09.01.2014 № 11.

13. Переведення функціональної підсистеми в режим функціонування в умовах особливого періоду здійснюється відповідно до актів Президента України, Кабінету Міністрів України та плану цивільного захисту Мінекономрозвитку на особливий період.

14. Функціональна підсистема здійснює свою діяльність відповідно до плану основних заходів цивільного захисту Мінекономрозвитку на відповідний рік. Ліквідація наслідків надзвичайних ситуацій здійснюється згідно з планом реагування на надзвичайні ситуації Мінекономрозвитку.

15. На підприємствах, що є об'єктами підвищеної небезпеки, розробляються плани локалізації та ліквідації наслідків аварій.

16. Заходи цивільного захисту в особливий період здійснюються відповідно до плану цивільного захисту Мінекономрозвитку на особливий період та планів цивільного захисту на особливий період підприємств.

17. Заходи щодо цільової мобілізації передбачаються у відповідних мобілізаційних планах Мінекономрозвитку.

18. Основними заходами, що здійснюються функціональною підсистемою, є:

18.1. У режимі повсякденного функціонування:

- організація та проведення заходів, спрямованих на виконання завдань із захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій у мирний час та в особливий період, зменшення матеріальних втрат у разі їх виникнення;

- забезпечення здійснення планування заходів цивільного захисту;

- участь у розробленні та виконанні цільових програм і планів заходів, спрямованих на забезпечення безпеки та захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій та запобігання їх виникненню і зменшення можливих втрат;

- участь у розробленні та здійсненні організаційних, інженерно-технічних заходів цивільного захисту, пов'язаних із запобіганням надзвичайним ситуаціям і ліквідацією їх наслідків на підприємствах;

- забезпечення спостереження, здійснення контролю за станом навколишнього природного середовища та небезпечних процесів, що можуть призвести до виникнення надзвичайних ситуацій на підприємствах, а також прилеглих до них територіях;

- здійснення планових заходів щодо запобігання виникненню надзвичайних ситуацій, забезпечення безпеки та захисту населення і територій від таких ситуацій, а також заходів щодо підготовки до дій за призначенням органів управління та сил цивільного захисту функціональної підсистеми;

- участь в організації підготовки фахівців цивільного захисту, підготовки керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів щодо цивільного захисту, навчання населення діям у разі виникнення надзвичайних ситуацій;

- участь у створенні та поновленні матеріальних резервів з метою запобігання виникненню надзвичайних ситуацій, ліквідації їх наслідків;

- підтримання в готовності систем оповіщення про загрозу або виникнення надзвичайних ситуацій;

18.2. У режимі підвищеної готовності:

- здійснення оповіщення органів управління та сил цивільного захисту функціональної підсистеми, а також населення про загрозу виникнення

надзвичайної ситуації та інформування його про дії в можливій зоні надзвичайної ситуації;

- посилення спостереження та контролю за гідрометеорологічним станом, ситуацією на підприємствах та/або за їх межами, на території яких існує загроза виникнення геологічних та гідрогеологічних явищ і процесів, а також здійснення постійного прогнозування можливості виникнення надзвичайних ситуацій та їх масштабів;

- уточнення (у разі потреби) планів реагування на надзвичайні ситуації, здійснення заходів щодо запобігання їх виникненню;

- уточнення та здійснення заходів щодо захисту населення і територій від можливих надзвичайних ситуацій;

- приведення в готовність наявних сил та засобів цивільного захисту, залучення в разі потреби додаткових сил і засобів цивільного захисту;

18.3. У режимі надзвичайної ситуації:

- здійснення оповіщення органів управління та сил цивільного захисту функціональної підсистеми, а також населення про виникнення надзвичайної ситуації та інформування його про дії в умовах такої ситуації;

- уведення в дію відповідних планів реагування на надзвичайні ситуації;

- призначення керівника робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації та утворення в разі потреби спеціальної комісії з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації;

- участь у визначенні зони надзвичайної ситуації;

- здійснення постійного прогнозування зони можливого поширення надзвичайної ситуації та масштабів можливих наслідків;

- участь в організації робіт з локалізації та ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, залучення для цього необхідних сил і засобів функціональної підсистеми;

- організація та здійснення (у разі потреби) евакуаційних заходів;

- участь в організації та здійсненні радіаційного, хімічного, біологічного,

інженерного та медичного захисту населення і територій, працівників підприємств від наслідків надзвичайної ситуації;

- здійснення безперервного контролю за розвитком надзвичайної ситуації та обстановкою на аварійних підприємствах, а також прилеглих до них територіях;

- інформування органів управління цивільного захисту та населення про розвиток надзвичайної ситуації та про заходи, що здійснюються.

19. У період дії надзвичайного стану (у разі його введення) функціональна підсистема діє відповідно до вимог Кодексу цивільного захисту України та з урахуванням особливостей, що визначаються згідно із Законом України “Про правовий режим надзвичайного стану” та іншими нормативно-правовими актами.

20. В особливий період функціональна підсистема діє відповідно до вимог Кодексу цивільного захисту України та з урахуванням особливостей, що визначаються згідно із Законами України “Про правовий режим воєнного стану” і “Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію”, а також іншими нормативно-правовими актами.

21. Органи управління функціональної підсистеми беруть участь у зборі, аналізі, обробленні, зберіганні та переданні інформації з питань цивільного захисту та наданні населенню через засоби масової інформації оперативної та достовірної інформації про загрозу виникнення та/або виникнення надзвичайних ситуацій з визначенням меж їх поширення і наслідків, а також про способи та методи захисту від них.

Оприлюднення інформації про наслідки надзвичайних ситуацій здійснюється відповідно до законодавства про інформацію.

Інформування з питань цивільного захисту здійснюється за формами та у строки, установлені ДСНС.

22. Керівництво проведенням аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт під час ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, а також управління силами цивільного захисту функціональної підсистеми, що

залучаються до таких робіт, здійснює керівник робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, який призначається і діє відповідно до статті 75 Кодексу цивільного захисту України.

23. Для безпосередньої організації і координації аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації утворюється штаб з ліквідації її наслідків, який є робочим органом керівника робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації.

Рішення про утворення та ліквідацію такого штабу, його склад приймає керівник робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації.

24. Роботи, пов'язані з реагуванням на надзвичайну ситуацію або усуненням загрози її виникнення, виконують сили цивільного захисту підприємств, на яких виникла така ситуація, з наданням їм необхідної допомоги силами цивільного захисту адміністративно-територіальної одиниці, на території якої розташоване таке підприємство, а також відповідними підрозділами ДСНС, Міноборони, МВС, МОЗ тощо.

До виконання зазначених робіт насамперед залучаються сили цивільного захисту Мінекономрозвитку. У разі виникнення надзвичайної ситуації місцевого, регіонального та державного рівня до виконання цих робіт залучаються сили цивільного захисту територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту, її ланки.

Залучення сил цивільного захисту до ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій здійснюється органами управління, яким підпорядковані такі сили, відповідно до планів реагування на надзвичайні ситуації.

У разі потреби до ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій за рішенням керівника робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації залучаються додаткові сили цивільного захисту.

Залучення сил цивільного захисту до проведення заходів цивільного захисту в особливий період здійснюється згідно з планами цивільного захисту на особливий період.

25. Ліквідація наслідків надзвичайних ситуацій здійснюється згідно з

планами реагування на надзвичайні ситуації відповідного рівня (на об'єктах підвищеної небезпеки – згідно з планами локалізації та ліквідації наслідків аварій на таких об'єктах) у порядку, що визначається інструкціями, правилами, статутами, іншими нормативними документами щодо дій у надзвичайних ситуаціях.

26. До робіт із запобігання виникненню надзвичайних ситуацій на підприємствах та ліквідації їх наслідків можуть залучатися на добровільних або договірних засадах громадські об'єднання за наявності в учасників, які залучаються до таких робіт, відповідного рівня підготовки в порядку, визначеному керівництвом такого об'єднання або керівником робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації.

27. Сили цивільного захисту функціональної підсистеми, крім добровільних формувань цивільного захисту, укомплектовуються персоналом (кадрами) та забезпечуються засобами цивільного захисту з урахуванням необхідності проведення робіт в автономному режимі протягом не менше трьох діб.

28. У функціональній підсистемі з метою своєчасного запобігання і ефективного реагування на надзвичайні ситуації організовується взаємодія органів управління та сил цивільного захисту з питань:

визначення органів управління, які безпосередньо залучаються до ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, склад і кількість сил (засобів) реагування на них;

погодження порядку здійснення спільних дій сил цивільного захисту під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій з визначенням основних завдань, місця, часу та способів їх виконання;

організації управління спільними діями органів управління та сил цивільного захисту під час виконання завдань за призначенням;

всебічного забезпечення спільних заходів, що здійснюватимуться органами управління та підпорядкованими їм силами цивільного захисту, у

тому числі взаємного надання допомоги транспортними, інженерними, матеріальними, технічними та іншими засобами.

29. Залежно від обставин, масштабу, характеру та можливого розвитку надзвичайної ситуації взаємодія на загальнодержавному рівні організовується безпосередньо між органами управління та силами функціональних і територіальних підсистем; на регіональному, місцевому та об'єктовому рівні – між Мінекономрозвитку, територіальними органами центральних органів виконавчої влади, місцевими органами виконавчої влади, їх силами, а також підприємствами.

30. З метою запобігання виникненню надзвичайних ситуацій, мінімізації їх можливих наслідків, організації узгодженого реагування сил цивільного захисту на небезпечні події та надзвичайні ситуації між черговими Мінекономрозвитку, інших центральних і місцевих органів виконавчої влади, їх силами, а також підприємствами та оперативно-черговими службами ДСНС організовується обмін інформацією про загрозу або виникнення небезпечної події, надзвичайної ситуації та хід ліквідації їх наслідків у сфері відповідальності відповідної чергової служби.

31. Взаємодія під час здійснення заходів щодо запобігання виникненню надзвичайних ситуацій та ліквідації їх наслідків організовується через представників відповідних центральних та місцевих органів виконавчої влади, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, які залучаються до здійснення таких заходів.

32. Виконання заходів, пов'язаних із запобіганням виникненню надзвичайних ситуацій і ліквідацією їх наслідків, здійснюється відповідно до норм законодавства.

**Начальник відділу мобілізаційної
роботи та цивільного захисту**

Дмитро КАПЛУН